

Nhà máy cơ khí Trần Hưng- Đạo thực hiện việc đào tạo, bồi dưỡng tại chức cán bộ khoa học kỹ thuật và cán bộ quản lý kinh tế

Trần Văn Tâm

Nhà máy cơ khí Trần Hưng Đạo, con đầu lòng của ngành cơ khí nước ta, đến nay gần 22 tuổi. Nhà máy được thành lập ở Việt -bắc trong những ngày đầu của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược với sáu, bảy công nhân và một ít công cụ sản xuất thô sơ. Ngày nay, nó là xí nghiệp lớn ở miền Bắc, với hàng ngàn công nhân và một đội ngũ cán bộ kỹ thuật khá lớn, được trang bị những máy móc hiện đại, sản xuất những loại công cụ có trình độ kỹ thuật tiên tiến.

Cùng với sự phát triển nhanh chóng của nền công nghiệp nước ta, nhà máy cơ khí Trần Hưng Đạo đã trưởng thành vượt bậc và toàn diện. Đội ngũ công nhân, cán bộ kỹ thuật ngày càng đông, có trình độ nghề nghiệp và giác ngộ chính trị, tư tưởng khá. Riêng số công nhân, cán bộ kỹ thuật, cán bộ quản lý kinh tế và nghiệp vụ của Nhà máy hiện nay đã tăng hơn mười lần so với thời kỳ hoà bình được lập lại năm 1954.

Phát huy truyền thống yêu nước và yêu xã chủ nghĩa xã hội của cán bộ, công nhân, trong những năm qua, nhà máy đã vượt qua trăm ngàn khó khăn, hoàn thành nhiệm vụ mà Đảng và Nhà nước giao cho, phục vụ tốt nhiệm vụ sản xuất và chiến đấu chống mỹ cứu nước.

Hoàn thành được nhiệm vụ vẻ vang đó, một trong những nguyên nhân quan trọng là đảng bộ nhà máy đã thực hiện tốt công tác đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ, công nhân kỹ thuật và cán bộ quản lý kinh tế, nghiệp vụ.

Nhiệm vụ sản xuất của nhà máy ngày càng nặng nề và phức tạp, đòi hỏi cán bộ, công nhân không thể chỉ dừng lại ở chỗ có tinh thần yêu

nước, chí căm thù địch, mà còn phải có trình độ kỹ thuật cao, sử dụng được máy móc hiện đại trong quá trình sản xuất.

Hồi kháng chiến chống thực dân Pháp, việc phát triển sản xuất của nhà máy chủ yếu là dựa vào nhiệt tình cách mạng và kinh nghiệm lâu năm, trong nghề của công nhân. Trong độ ngũ cán bộ, công nhân lúc đó, không ai có trình độ trung cấp và cao cấp về kỹ thuật.

Sau ngày hoà bình được lập lại, việc đào tạo cán bộ, công nhân đã được chú ý, nhưng không đủ đáp ứng những yêu cầu ngày càng cao của sản xuất. Lúc này, mâu thuẫn giữa trình độ hiện đại hoá của sản xuất và trình độ kỹ thuật thấp kém của cán bộ, công nhân là một vấn đề cần được giải quyết một cách cấp bách. Vì vậy, trong những năm qua, đảng bộ nhà máy cơ khí Trần Hưng Đạo một mặt thường xuyên quan tâm đến công tác giáo dục chính trị tư tưởng, nâng cao giác ngộ giai cấp và tinh thần yêu nước, yêu chủ nghĩa xã hội cho cán bộ, công nhân, tổ chức các phong trào thi đua sản xuất nhằm tăng năng suất lao động, hạ giá thành sản phẩm, phát huy sáng kiến, của tiến kỹ thuật... Mặt khác rất coi trọng công nhân đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công nhân kỹ thuật, cán bộ quản lý kinh tế và nghiệp vụ về các mặt khoa học, kỹ thuật, quản lý sản xuất, quản lý kinh tế,...

Để đào tạo, bồi dưỡng trình độ khoa học, kỹ thuật cho cán bộ, công nhân, đảng bộ nhà máy đã coi việc nâng cao trình độ văn hoá cho cán bộ, công nhân là nhiệm vụ hàng đầu, là chìa khoá mở đường tiến lên, công tác bồi dưỡng văn hoá phải đi trước một bước. Vì có nâng cao trình độ văn hoá mới tiếp thụ được khoa học, kỹ thuật hiện đại.

Trình độ văn hoá của cán bộ, công nhân nhà máy lúc mới trở về Thủ đô rất thấp kém, người khá nhất mới học xong lớp bốn. Đáp lời kêu gọi của Bác và được sự chỉ đạo cấp trên, đảng bộ nhà máy kiên quyết đẩy mạnh công tác bồi dưỡng văn hoá trong cán bộ, công nhân với khẩu hiệu từng người “Phấn đấu mỗi năm lên một lớp”. Đảng bộ đã giáo dục cán bộ,

công nhân thấy rõ tầm quan trọng và tính chất bức thiết của công tác bồi dưỡng văn hoá, yêu cầu từng đảng viên phải gương mẫu học tập và vận động quần chúng đi học. các tổ chức công đoàn, thanh niên, phụ nữ đã nâng cao được trách nhiệm của mình, đi sâu tìm hiểu, có biện pháp thiết thực giúp đỡ đoàn viên khắc phục khó khăn, tạo điều kiện thuận lợi để anh chị em có thể theo học được và coi việc đi học văn hoá là một tiêu chuẩn thi đua ...Ban Giám đốc cùng các ban quản đốc phân xưởng và cán bộ lãnh đạo các phòng chuyên môn đã bàn việc sắp xếp thời gian học tập thích hợp với từng loại cán bộ, công nhân, phù hợp với từng lợi cán bộ, công nhân, phù hợp với điều kiện và tổ chức sản xuất của nhà máy. Ví dụ: công nhân làm theo ca được bố trí giờ học theo từng ca; cán bộ chuyên môn, hành chính thì học các buổi tối; thứ hai và thứ năm hàng tuần.

Lúc đầu, chúng tôi tập trung mở các lớp cấp một là chủ yếu, kể cả lớp vỡ lòng dần dần mở các lớp cấp hai và cấp ba. Hằng năm, số anh chị em được chuyển lớp, chuyển cấp khá đông. việc học tập văn hoá thật sự trở thành phong trào quần chúng, đã thu hút hàng ngàn cán bộ, công nhân tham gia. Trong hoàn cảnh bị địch đánh phá ác liệt, sản xuất rất khẩn trương, xí nghiệp phải phân tán, sơ tán ra nhiều nơi, nhưng nhờ sự lãnh đạo chặt chẽ của đảng bộ, với tinh thần quyết tâm học tập của cán bộ, công nhân, với sự ận tụy phục vụ của giáo viên, các lớp học bồi dưỡng văn hoá ban ngày và ban đêm vẫn được giữ vững và phát triển. Đến nay, nhà máy có gần hai chục lớp bồi dưỡng văn hoá ban ngày và ban đêm vẫn được giữ vững và phát triển. Đến nay, nhà máy có gần hai chục lớp bồi dưỡng văn hoá từ cấp một đến cấp sản xuất ba. hiện nay, trình độ văn hoá bình quân của những người trong diện đi học của nhà máy gần bằng trình độ lớp tám, nếu tính riêng trong lứa tuổi thanh niên thì trình độ văn hoá bình quân là lớp chín. Đoàn thanh niên lao động nhà máy đang có phong trào thi đua mỗi đoàn viên phải phấn đấu học hết lớp mười.

Do hoàn thành trước thời hạn một năm kế hoạch bổ túc văn hoá 5 năm và hoàn thành trước thời hạn chương trình bổ túc văn hoá hai năm thời chiến, nhà máy đã được cấp trên công nhận là một trong những đơn vị tiến tiến về bổ túc văn hoá của Hà-nội.

Nhờ trình độ văn hoá được nâng lên, hằng năm, nhà máy đã đư hàng trăm cán bộ, công nhân vào học các trường, lớp đại học và trung học chuyên nghiệp tập trung và tại chức trong và ngoài nước.

Đi đôi với việc nâng cao trình độ văn hoá, đảng bộ nhà máy rất chăm lo việc nâng cao trình độ khoa học, kỹ thuật, năng lực quản lý kinh tế và nghiệp vụ cho cán bộ, công nhân. Trình độ văn hoá của cán bộ, công nhân được nâng lên đến đâu, nhà máy kịp thời bồi dưỡng kỹ thuật và nghiệp vụ lên tới đó. Anh chị em có trình độ văn hoá lớp bảy được đưa vào học kỹ thuật trung cấp, học xong kỹ thuật lại tiếp tục học bổ túc văn hoá cấp ba để vươn lên trình độ kỹ thuật cao cấp. anh chị em có trình độ văn hoá lớp mười được đưa vào học các lớp đại học.

Việc nâng cao trình độ khoa học, kỹ thuật và nghiệp vụ cho cán bộ, công nhân là chủ trương lớn của Đảng. Đảng bộ nhà máy nhất trí nhận định rằng: đối với xí nghiệp, nhiệm vụ chủ yếu là sản xuất và bất cứ tình huống nào cũng phải bảo đảm thực hiện thắng lợi các chỉ tiêu kế hoạch Nhà nước với chất lượng cao, giá thành hạ, phát triển sản xuất đúng phương hướng, luôn luôn chế thử và sản xuất những mặt hàng mới, đáp ứng kịp thời những yêu cầu phát triển kinh tế, phục vụ chiến đấu và cải thiện đời sống. Muốn làm được vậy, phải coi việ bồi dưỡng và nâng cao trình độ khoa học, kỹ thuật và nghiệp vụ của cán bộ, công nhân là một trong những vấn đề cốt tử nhất.

Trình độ văn hoá của cán bộ, công nhân được nâng lên là điều kiện tốt cho việc tuyển sinh vào các trường, lớp kỹ thuật và nghiệp vụ. Điều đó cho phép chúng tôi mở rộng và tăng nhanh tốc độ đào tạo đội ngũ cán bộ, công nhân kỹ thuật. Lúc đầu, nhà máy có khuynh hướng muốn cử

người đi học các trường lớp tập trung và chính quy của nhà trường, cho rằng học có hệ thống theo chương trình chính quy mới bảo đảm chất lượng và nhà máy đỡ tốn công sức và việc tổ chức lãnh đạo các lớp học tại chức. Sau này, dần dần quán triệt đường lối, phương châm của Đảng và chủ trương của ngành công nghiệp nặng về đào tạo và bồi dưỡng cán bộ tại chức, đảng bộ nhà máy đã kịp thời uốn nắn lệch lạc trên, tích cực tiến hành việc đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công nhân kỹ thuật theo hướng lấy hình thức đào tạo tại chức là chủ yếu và coi trọng hình thức đào tạo tập trung.

Do sự chuyển biến như vậy, trong quá trình thực hiện, ngoài việc tích cực cử cán bộ, công nhân đi học các lớp tập trung của bộ và đi học ở nước ngoài, đảng bộ nhà máy đã tập trung mọi cố gắng và sự chỉ đạo của mình vào việc tổ chức các lớp học tại chức ở cơ quan và xí nghiệp với khẩu hiệu “vừa làm, vừa học”. Chủ trương “vừa làm, vừa học” được nhiều người ủng hộ, nhất là những anh chị em công nhân không có điều kiện học tập trung.

Tuy nhiên, nhà máy một mặt đã tích cực làm công tác tư tưởng, động viên khuyến khích mọi người hăng hái học tập; mặt khác, kịp thời giải quyết những khó khăn trong quá trình tổ chức việc học tập của cán bộ, công nhân. Những khó khăn phải giải quyết là những vấn đề về trường lớp, nội dung chương trình, giáo viên và học viên.

Việc trước tiên là cố gắng giải quyết chỗ học cho học viên. Nhà máy đã tích cực liên hệ với sở giáo dục Hà - nội, cơ quan quản lý nhà đất thành phố để mượn nhà hoặc mượn trường phổ thông làm nơi học cho các lớp.

Chương trình học là vấn đề khó, vì không thể đưa toàn bộ chương trình của những lớp tập trung vào các lớp học tại chức được Đảng bộ nhà máy đề ra yêu cầu phải biên soạn chương trình học phù hợp hoá hợp với từng loại đối tượng học, gồm phần đông là những người trực tiếp sản xuất, vừa

học vừa làm . Chương trình đó phải phản ánh được phương châm lý luận đi đôi với thực hành, làm gì học nấy,...có như vậy, sau khi tốt nghiệp, người học không những có trình độ lý thuyết khá, mà còn có trình độ thực tiễn giỏi. Nhờ sự cộng tác và giúp đỡ tận tình của các trường đại học bách khoa, Đại học kinh tế-kế hoạch,...chúng tôi đã có được chương trình cho từng cấp học và chương trình đó ngày càng được cải tiến hoàn chỉnh.

Cán bộ giảng dạy là vấn đề rất quan trọng. Việc giảng dạy tốt hay không tốt, truyền thụ khoa học, kỹ thuật nhiều hay ít cho học viên phần lớn là do cán bộ giảng dạy quyết định. Nguồn cán bộ giảng dạy là dựa vào số cán bộ giảng dạy của trường đại học bách khoa và chọn ngay trong nhà máy một số kỹ sư đã công tác lâu năm, có nhiều kinh nghiệm thực tế. Nhà máy đã kết hợp được hai loại giáo viên này trong công tác giảng dạy, do đó hai mặt lý thuyết và thực hành được gắn bó chặt chẽ với nhau, nội dung giảng dạy sát với thực tế sản xuất của xí nghiệp, người học dễ tiếp thu. Thời gian học tập được bố trí mỗi tuần hai hoặc ba buổi tùy theo tình hình sản xuất hoặc điều kiện làm việc của giảng viên.

Đảng bộ nhà máy thường xuyên quan tâm đến người học, giúp anh chị em giải quyết những vướng mắc tư tưởng, những khó khăn trong sản xuất, công tác và gia đình, nhằm tạo tạo điều kiện cho cán bộ đi học, công nhân yên tâm học tập. Nhiều chi bộ trong nhà máy đã đi sâu làm công tác tư tưởng, giúp cán bộ, công nhân quán triệt phương châm học tập “ai ở trình độ nào theo học chương trình đó, có hệ thống từ thấp đến cao từ dễ đến khó,...” do đảng bộ đề ra, hướng dẫn anh chị em chọn ngành học theo phương châm “làm ngành nào, học ngành ấy”, do đó một số người đã khắc phục được nhận thức lệch lạc không muốn học trung cấp cho rằng có học hết lớp mười rồi “leo thang” lên đại học mới là vẻ vang, xây dựng được ý thức học tập để phục vụ sản xuất. Đảng ủy đã phân công đồng chí đảng ủy viên làm phó giám đốc làm hiệu trưởng các lớp trung học và đại học tại chức. Ban giám đốc có trách nhiệm giải quyết kịp thời các vấn đề

cụ thể về chế độ, chính sách nhằm phục vụ tốt việc học tập. các tổ chức quần chúng như công đoàn, thanh niên, nữ công ...được giao nhiệm vụ làm tốt công tác tư tưởng và giúp quần chúng trong tổ chức mình giải quyết khó khăn để tích cực tham gia học tập,...

Nhờ đó, việc học tập tại chức ở nhà máy đã trở thành phong trào thi đua sôi nổi trong cán bộ, công nhân và đã đạt được một số kết quả tốt.

Lớp trung học chuyên nghiệp đầu tiên mở năm 1962 với 50 học viên đã tốt nghiệp 100%; lớp thứ hai với 39 học viên đã bước sang năm thứ hai. Hai lớp đại học có 82 sinh viên đang theo học. Ngoài ra, nhiều anh chị em đang theo học hàm thụ ở các trường Đại học bách khoa, Đại học kinh tế-kế hoạch và các lớp chuyên tu của Bộ công nghiệp nặng. các lớp nghiệp vụ ngắn ngày của xí nghiệp về công tác kế hoạch, thống kê, kế toán tài vụ, lao động được mở thường xuyên. Cán bộ lãnh đạo đã gương mẫu tham gia học tập. Bằng con đường học tập tại chức, hầu hết các đồng chí lãnh đạo ở đây đều có trình độ đại học và ít nhất cũng có trình độ trung học. Bằng con đường đó, nhà máy đã đào tạo được trên một nửa trong số trên 500 cán bộ có trình độ đại học và trung học- Hầu hết anh chị em tham gia học tập đều là công nhân trực tiếp sản xuất, nên thành phần công nhân trong đội ngũ cán bộ khoa học, kỹ thuật của nhà máy ngày càng tăng.

Đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ khoa học, kỹ thuật là yêu cầu cấp bách, song đảng bộ nhà máy không coi nhẹ việc đào tạo, bồi dưỡng và xây dựng đội ngũ công nhân kỹ thuật, vì công nhân là nhân tố quyết định trong sản xuất. Nhà máy đã mở một trường dạy nghề đào tạo lớp công nhân mới. Đối tượng đào tạo chủ yếu là con em cán bộ, công nhân và nhân dân lao động. Đến nay, nhà máy đã mở được 17 khoá, bình quân mỗi khoá từ 120 đến 150 người. Sau khi học xong, trong quá trình tham gia sản xuất, nhà máy còn thực hiện chế độ kèm cặp tại chỗ để nâng dần

trình độ nghề nghiệp của họ. Vì vậy, hằng năm có hàng trăm công nhân được nâng bậc.

Nhờ tích cực đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ và công nhân kỹ thuật, trong mấy năm qua, nhà máy cơ khí Trần Hưng Đạo không những đáp ứng được những yêu cầu phát triển sản xuất to lớn của mình trong khi phải rút nhiều thanh niên công nhân đi chiến đấu, mà còn cung cấp hàng trăm cán bộ và công nhân kỹ thuật cho quốc phòng và cho việc phát triển công nghiệp kỹ thuật địa phương của hàng chục tỉnh trên miền bắc. Việc đó còn tạo điều kiện đề bạt được nhiều cán bộ tốt. Chỉ tính từ năm 1966 đến nay, xí nghiệp đã đề bạt được trên 100 đồng chí từ tổ trưởng sản xuất đến quản đốc, trưởng phòng, giám đốc xí nghiệp,... Gần đây, do yêu cầu phát triển sản xuất, nhà máy cơ khí Trần Hưng Đạo đã có đủ số cán bộ, công nhân kỹ thuật tách ra lập thêm một nhà máy mới gồm hàng ngàn cán bộ, công nhân. Nhờ nâng cao được trình độ khoa học kỹ thuật, trình độ quản lý kinh tế và nghiệp vụ, nhiều cán bộ công nhân đã có những sáng kiến có giá trị trong lĩnh vực khoa học kỹ thuật tinh vi, phức tạp, như chống mài mòn, giảm tiêu hao nhiên liệu, tăng năng suất lao động, hạ giá thành, chế thử sản phẩm mới... Nhờ đó năm nào nhà máy cũng hoàn thành thắng lợi các chỉ tiêu kế hoạch của Nhà nước. Thực tế chứng minh rằng: Việc học tại chức không những không gây trở ngại, mà còn đẩy mạnh sản xuất phát triển; kết quả của việc học tại chức không phải là kém, trái lại vẫn bảo đảm chất lượng học tập cả về lý thuyết và thực hành.

Tuy nhiên, bên cạnh những cố gắng và kết quả đạt được trên đây, đảng bộ nhà máy cơ khí Trần Hưng Đạo cũng còn một số khuyết điểm và nhược điểm cần phải khắc phục như chưa nhận thức được đầy đủ vị trí và tác dụng của việc học tập tại chức, nâng khó trong việc tổ chức học tập, thiếu quy hoạch cụ thể trong việc đào tạo, khoán trắng công việc cho một số cán bộ chuyên trách ... Các đồng chí ở đây đang mở nhiều hội nghị chuyên đề rút kinh nghiệm, nắm khắc phục những mặt yếu nói trên,

chắc rằng phong trào học tập tại chức của cán bộ và công nhân ở đây sẽ phát triển sâu rộng hơn nữa.